

žličicah. Saj so junaki in po žličicah ne uživajo te medicinske niti ženske več, pa bi oni!

Pa iz vseh teh poglavij in iz onega že tam v februarju se vršečega treznostnega kongresa naj zavzemi vsem tistim tovarišem, ki ne cenijo dobrega vina niti za medicino več, klic: »Združimo se vsi, ki ne verujemo v te ostanke stare, škodljive miselnosti! — Združimo se mi vsi zdravi, ki smo to prazno-verje popolnoma odvrgli! Združimo se mi vsi, ki smo se v vzgled in opomin narodu odrekli v najčistejši narodni ljubezni tudi najmanjšim žličicam te medicinske — mi najpopolnejši nacionalisti — mi abstinenti — združimo se, organizirajmo se in napovemo temu praznoverju najostrejši boj! Boj v imenu moralnega zdravja naroda, ki mu ta medicinska zastruplja najglobljo notranjost. Združimo

se, ker le združeni naši glasovi bodo zavzeli po domovini in trebili to praznoverje. Le združene moči vseh vzgojiteljev abstinentov bodo polagoma izbile mladino nož iz rok. Vi vsi, ki ste se oprostil tega praznoverja, ki veste, da »le zgledi vlečejo«, vi vsi najidealnejši vzgojitelji, ki ste si svesti, »da izžareva iz vašega vzgleda neprestana moč, ki utrjuje bližnjega v dobrem« (F. W. Förster), vi vsi abstinenti, združite se, organizirajte se, ker drugače smo le glasovi v puščavi.

Da se spoznamo, da se pogovorimo o tem organiziranem boju, da ustvarimo krepko jurišno četo, sporočite mi na dopisnici kratko svoje naslove in zberite se na skupščini sekcije, da položimo temelj delu za moralno zdravje naroda. Naprej, junaki!

Horvat Rudolf, učitelj v Skofji Loki.

O sprejemnem izpitu iz slovnice za I. razred srednjih šol.

Gospoda profesorja Mlakar in Kozina sta izdala letos brošuro »Slovnica in račun-ska snov za sprejemni izpit v srednjo šolo«, kjer ugotavljata v predgovoru, da je nastala brošura, ker se učni načrt za IV. razred osn. šole in predpis za sprejemni izpit ne ujemata.

Učni načrt zahteva naslednjo učno snov iz slovnice: Ponavljanje o stavku. Zloženi stavek. Spoznavanje vrst besed: samostalniki, pridevniki, števniki in zaimki (razpoznavanje sklonov pri samostalniki — posebno glede na krajevne napake), glagolov (spoznavanje časov, razen predpreteklega časa), prislovov, predlogov, veznikov in medmetov. Analiza v obsegu predelanega slovnicega gradiva.

Pripomba (namreč v načrtu): Slovnica se ne uči kot poseben predmet.

Predpis za sprejemni izpit zahteva pa poleg poznavanja oseba in povedka še »tačno poznavanje govornih razplovov. Profesor Mlakar, ki je sestavil slovnico snov v tej brošuri, trdi, da je »tačno poznavanje« razumeti tako, da je treba o govornih razpolih znati vse to, kar otrok v tej dobi lahko razume. Na podlagi tega zelo raztegljivega pojma je g. profesor sestavil slovnico snov, ki je po našem najboljšem prepričanju brez-pojno preobširna. Tega se sestavljalec kolikortoliko tudi sam zaveda, ker pravi že v predgovoru, da ni namen podeželskih šol, da pripravljajo za sprejemni izpit, pač pa naj skušajo mladino pripraviti za sprejem v srednjo šolo mestne šole. Tukaj bi si dovolili

vprašanje na g. profesorja, ali se zaveda vseh posledic, ki bi nujno sledile takemu stališču? Na to bi mu mogli odgovoriti z vsem povdarmom, toliko starši kolikor učitelji z dežele. Pa tudi mestni učitelji moramo odločno odkloniti to zahtevo. Po našem mnenju ni bilo tako stališče nikdar opravičljivo; govoriti pa danes, po 30 letih stremjenja modernih pedagogov za življenjsko šolo še o taki vlogi osnovne, bodisi pa podeželske ali mestne šole, pomeni najmanj reakcionaren anahronizem, da se izrazimo kolikor mogoče eufemistično v prilog g. profesorja. Nasprotno: življenje zahteva vedno nujneje, da se mu približa tudi srednja šola in da se pomeče iz nje vsa zgolj teoretična navlaka, ki tvori nezno balast učnih načrtov naših srednjih šol. Na ljubo taki reakcionarni zahtevi se osnovna šola tudi v mestih ne bo reformirala nazaj, marveč se bodo morale srednje šole, kljub njej, reformirati naprej. In takrat bo še jasneje razvidno, kakšen nesprejemljiv nonsens je tako stališče. Na vpludno vprašanje g. profesorja, kaj in koliko da obsega »tačno poznavanje govornih razplovov«, odgovarjamo, da v obsegu predpisane slovnice snovi za četrti razred osnovnih šol. Na ta način odpadejo vse tozadevne razlike med podeželskimi in mestnimi šolami ter vse posebne priprave na sprejemni izpit.

To mnenje smo povedali ljubljanski učitelji na zborovanju 8. t. m.; šest dni pozneje pa je podpisalo ministrstvo prosvete odlok, s katerim zabranjuje učitelstvu pripravljane učencev 4. razreda osnovne šole za sprejemni izpit. Roma locuta — causa finita.

Splošne vesti.

STROKOVNI KMETIJSKI TEČAJ ZA UČITELJE KMETSKO-NADALJEVALNIH ŠOL DRAVSKE BANOVINE.

Banska uprava Dravske banovine priredi za učitelje kmetško-nadaljevalnih šol pettedenski kmetijski tečaj, ki se bo vršil na kmetijski šoli v Št. Juriju ob juž. žel. od 18. julija do 20. avgusta 1932.

Tečaj bo udeležence teoretično in praktično seznanil z najvažnejšimi pojmi posameznih kmetijskih panog in sicer s poljedelstvom, s travništvom, z živinorejo, s sadjarstvom, z vinarstvom in kletarstvom, s čebelarstvom, z vrtnarstvom, s kmetijskim pravom in z zadružništvom, s kmetijskim gospodarstvom in s knjigovodstvom. Ob koncu te-

čaja bo izpit in dobijo udeleženci izpričevala.

V tečaj bodo v prvi vrsti sprejeti učitelji, ki so že poučevali na kmetško-nadaljevalnih šolah, pa še nimajo strokovnega tečaja, nadalje učitelji, ki imajo veselje in ljubezen do kmetijskega dela, ki so že poučevali najmanj pet let na podeželskih šolah ter imajo namen sodelovati pri kmetijskih, gospodarskih in kulturnih ustanovah.

V tečaj bo sprejetih 20 učiteljev.

Prošnje, kolkovane s kolkom za Din 5— in opremljene s službeno razpredelnico, je potom upraviteljstva osnovne šole poslati vsaj do 4. julija 1932. neposredno kmetijskemu oddelku banske uprave v Ljubljani.

Udeleženci bodo imeli brezplačno stanovanje na zavodu, ki prehrani pa prispeva vsak

udeleženec po Din 250— za ves tečaj. Ostale stroške bo krila banska uprava.

Za bana, pomočnik:
Dr. Pirkmajer, s. r.

UVODNI IN METODIČNI TEČAJ ZA UČITELJE GOSPODINJSKO NADALJEVALNIH ŠOL DRAVSKE BANOVINE.

Banska uprava Dravske banovine priredi za učitelje gospodinjstvo nadaljevalnih šol Dravske banovine dvotedenski uvodni in metodični tečaj, ki se bo vršil od 1. avgusta do 13. avgusta 1932. in sicer na dekliskem zavodu »Vesna« v Mariboru.

Tečaj ima namen razgrniti ves problem kmetijskega vprašanja, udeležence uvesti v miselnost in delo kmetijskega človeka, v način občevanja s kmetijskim ljudstvom, v organizacijo gospodinjstva nadaljevalnega šolstva ter metodično obdelati vso snov za imenovane šole.

V tečaj se bodo v prvi vrsti sprejemale one učiteljice, ki so že poučevale na gospodinjstvo nadaljevalnih šolah, pa še nimajo uvodnega tečaja, nadalje učiteljice, ki imajo resen namen že v šolskem letu 1932/33. pričeti s poukom na gospodinjstvo nadaljevalni šoli in ki so službovale najmanj pet let na podeželskih šolah.

Prošnje, kolkovane s kolkom za Din 5— in opremljene s službeno razpredelnico, je potom šolskega upravitelja vpslati vsaj do 4. julija 1932. neposredno kmetijskemu oddelku banske uprave v Ljubljani.

K popolni oskrbi na imenovanem zavodu prispeva vsaka udeleženka Din 150— za ves tečaj, ostale stroške bo krila banska uprava.

V smislu § 6., 1. pravilnika mora imeti vsaka voditeljica uvodni in metodični tečaj.

Za bana, pomočnik:
Dr. Otmar Pirkmajer, l. r.

— Oblastni odbor Podmladka R. K. v Ljubljani namerava prirediti v letošnjih velikih počitnicah v času od 11. julija do 6. avgusta 1932. na tehniški srednji šoli v Ljubljani učiteljski tečaj za ročna dela Podmladka R. K. po sledečem programu: Metoda in pomen delovne šole, modeliranje, kartonaza, mizarstvo in kovinarstvo, pletarstvo, organizacija Podmladka R. K., prva pomoč. Tečaj se bo vršil le tedaj, ako se oglasi vsaj 40 udeležencev. Ker pa oblastni odbor nima tozadevnih denarnih sredstev za pouk in materijal, bo moral vsak udeleženec sam plačati po 400 (štiristo) Din za ta namen. Učitelji (-ce), ki se žele udeležiti tega tečaja, naj pošljejo svoje prijave do 1. julija 1932. na oblastni odbor Podmladka R. K. v Ljubljani. O eventualni vršitvi tečaja se bodo prijavitelci obvestili potom dnevnega časopisja.

Tajnik: Predsednik:
Fran Gabršek, s. r. Fort. Lužar, s. r.

— Štiritedenski gospodinjstvi tečaj za učiteljice se bo vršil od 4. do 30. julija t. l. na dr. Krekovi meščanski gospodinjstvi šoli v Zgornji Šiški pri Ljubljani.

— Pripravljanje učencev 4. razreda osn. šole za sprejemni izpit. Ministrstvo prosvete je izdalo dne 14. 6. t. l. odlok O. N. Br. 45 448, s katerim zabranjuje učitelstvu pripravljane učencev 4. razreda osnovne šole za sprejemni izpit.

— Društvo »Sola in dom« v Ljubljani je vložilo na ministrstvo prosvete z ozirom na čl. 24. fin. zakona za l. 1923. interpelacijo, s katero bi bil absolventom meščanskih šol onemogočen sprejem na učiteljske, s prošnjo, da izda o stvari poseben odlok, s katerim se

ugotovi pravica absolventom meščanskih šol za prestop na učiteljske. V prošnji navaja sledeče razloge: Člen 24. zakona o učiteljskih z dne 27. septembra 1929. določa, da se sprejemajo na učiteljske absolventi srednje šole in absolventi meščanskih šol: »Učenci, ki so dovršili štiri razrede meščanske šole, se smejo sprejeti v 1. razred učiteljske, če opravijo posebni izpiti. Zakon o meščanskih šolah z dne 5. decembra 1931. priznava meščanskim šolam v členu drugem veljavo nižje srednje šole: »Meščanske šole imajo veljavo nižje srednje šole«. Če je torej čl. 24. finančnega zakona za l. 1932/33. ukinil drugi odstavek čl. 34. zakona o učiteljskih, ga je pač ukinil samo zato, ker je postal brezpredmeten po čl. 2. zakona o meščanskih šolah. Ker finančni zakon ne ukinja čl. 2. zakona o meščanskih šolah, da imajo veljavo nižje srednje šole, je še nadalje dovoljen absolventom meščanskih šol prestop na učiteljske in sicer po prvem čl. 34. zakona o učiteljskih. Ako bi bil hotel čl. 24. fin. zakona prepovedati absolventom meščanskih šol prestop na učiteljske, bi bil moral ukiniti zraven drugega odstavka čl. 34. zakona o učiteljskih tudi čl. 2. zakona o meščanskih šolah. Tega pa finančni zakon ni storil, iz česar je sklepati, da je absolventom meščanskih šol po čl. 2. zakona o meščanskih šolah še vedno dovoljen prestop na učiteljske, ker imajo meščanske šole »veljavo nižje srednje šole«. Za slučaj, da ministrstvo prosvete podano interpretacijo smatra za nepravilno, se opozarja na posledice, ki jih bo izzvala prepoved prestopa absolventov meščanskih šol na učiteljske. Mnogi starši, zlasti kmečki starši, so dali svoje otroke že pred leti na meščanske šole z namenom, da poidejo po dovršeni meščanski šoli na učiteljske. Ta prepoved bi torej zadela najboljše naraščaj in onemogočila velikemu številu dijakov nadaljnjo izobrazbo. Po meščanskih šolah so prihajali na učiteljske kmečki in delavski sinovi, ki so baš radi tega, ker poznajo že od mladosti življenje kmeta in delavcev, najbolj primerni vzgojitelji za njihovo mladino. Že danes se rekrutira preko 50% vseh učiteljskih kandidatov iz mest, kjer so učiteljske, kar ni zdrav pojav. Z ozirom na to, da je nujno potrebno, da pridejo na deželo učitelji s kmečko miselnostjo, katere jim šola sama ne more dati, in da se kmečkim staršem omogoči šolanje otrok na učiteljskih s tem, da se še nadalje dovoli absolventom meščanskih šol prestop na učiteljske.

— Mladinski pevski zbor osnovne šole v Bevkah priredi v nedeljo, dne 26. junija ob 15. uri v Rokodelskem domu na Vrhniki koncert. — Spored: 1. Gustav Ipavec: Slovenec sem! 2. Narodna: Pesem raznih stanov. 3. Narodna: Mi smo lovci. 4. Narodna: Spomladi vse se veseli. 5. Ciril Pregelj: Pesem o ciganu. 6. Emil Adamič: Tam gori za našo vasjo. 7. Zorko Prelovec: Oj Doberdob. 8. Kor. narodna: Kje so tiste stezice. 9. Emil Adamič: Psiček laja hov, hov, hov! 10. Emil Adamič: Ležaj, ninaj tut ujač. 11. Emil Adamič: Mačka, miš in miška. 12. Emil Adamič: Pod zelenim oknom. 13. Ciganska narodna: Čergo moja, čergice. 14. Srbska narodna: Karanfile, lane moje. 15. St. Mokranjac: Osu se nebo... 16. Emil Adamič: Kdo najlepše živi. 17. Fran Gerbič: Pastirček. 18. Jakob Aljaž: Triglav. 19. Koroska narodna: Vigred približa se — Pevovalja: Josip Terpin. Pri klavirju: N. Deklevova. — Čisti dohodek je namenjen za revne šolarje. — Cene: 6, 4 in 2 Din. Šolarji 1 Din.

— Maturantje koperskega učiteljskega iz leta 1907. se sestanejo dne 5. julija t. l. ob 8. uri zvečer v restavraciji hotela Miklič v Ljubljani.

Vse muzikalije se dobe v knjigarni Učiteljske tiskarne. Prospekte raznih edicij pošilja na zahtevo brezplačno.

LISTEK

Prvi izlet EO.

Na glavnem ljubljanskem avtobusnem kolodvoru pred »Figovcem« so stali v nedeljo trije veliki avtobusi, namenjeni za krstno vožnjo prvega izleta, ki nam ga je pripravil »Ekskurzijski odsek« J. U.

Ob krasnem nedeljskem jutru, polni dobre volje, so zasedli ekskurzisti po predsedniku Joži Zupančiču in njegovemu adjutantu Dragu Supančiču odkazane prostore. Točno ob določeni uri so zabrnili motorji in potegnili s sedemdeset ekskurzisti in nekaj drobiža naložene vozove v božjo naravo. Nad nami vedro nebo, okrog nas desno in levo v divjem plesu zeleni in pisani blagoslov naše zemlje, pred nami bela cesta — za nami oblaki prahu. — Sredi te lepote potrkava nekaj, nekod, izmed nagljive belih hišic ob cesti, na griču sredi zardevajočih češenj, iz beline kamniških belih svatov. Mi ne gledamo nazaj v sivino, naša je cesta pred nami.

Škofja Loka pod Lubnikom se zavrti dvakrat, trikrat in že približimo med veliko maso na trg. Tovariš Zahrastrnik Vinko nas sprejme in razkaže škofjeloške znamenitosti. Ogledamo si mesto, sokolski dom, starodavna poslopja, nekateri pa si privežejo dušo.

Po kratkem odmoru nadaljujemo vožnjo v lepo poljansko pravljico. Pred nami Sv. Sobota, mimo se opoteče Zmicec, kdo bi poznal vsa imena, brez katerih nekateri ne znajo uživati lepote! Kdor ni na potu kakor metulj nad cveti — kaj njemu imena — ta naj čita leksikon doma. Kako to pritrkava. Nova znanstva so že davno sklenjena. Pesem, nedolžna čenča, smeh in oh pa ah, drvimo po beli cesti

z brzino 40 kilometrov. Tovariš in tovarišica Grumova nas čakata pred lepo šolo v Gabrku. Pozdravljata. Ogledamo si domačo poslopje sredi rožnega vrta. Začeli so ga zidati l. 1914. in spravili pod streho 14 let kasneje. Solnčne sobe. V razredu si ogledamo lep šolski oder namenjen prosveti naroda. Vsi smo v rožicah, okiteni s svežim cvetjem! Svatje božjega dneva. Na avtobuse!

Sv. Volbenk na strmem griču! »Visoška kronika« in »Cvetje v jeseni« odpirata tiho svoje liste. Pred nami na levi, med drevjem je dom viškega gospoda. Gospa Franja nas sprejme z vrtnarskimi škarkari v roki. Ni še prešla našega obvestila, da pridemo. Pri nje-nem najljubšem opravilu smo jo presenetili. Obrezovala je cvetlične grme. Visoko je in ni od danes, je in ni od davnega. Zakladnica neznanih dimenzij duha. Poslednji dom, živi dom našega genija, kmeta-kralja Da, v spoštovanju umolknem. Nekdo bi prišel, ki mu ne bo smelo omagati pero, niti kloniti volja, dokler ne bo vsega tega zajel v besedo. Saj je res, kar stoji zapisano na prašnem pergamentu na pisalni mizi velikega pokojnika: ... pri mizi in pred hišo, istočasno po stezi gre, na postelji leži ...

... kadi, naliva čašo, pije, reže kruh, se smeje in pripoveduje in ti gre spet iz sobe v sobo. (A Gradnik.)

Mali Jocek je vnuček gospe Franje. Zvesti Job ga čuva. Čebule urejajeta oba, gospa Franja in hlapec Tone. Po drevoredu se podamo h grobnici, k zadnjemu domu onega, ki je napisal: »da bi rajši umrl sredi domače zemlje, bodisi od gladi, nego na zlatem stolu«. ... Jože govori in zdi se mi, da v temačnem smrekovem gozdu za grobnico nekdo posluša ... »Učitelji vedno postavljamo visoko pred oči naše mladine vzore naših velikih mož, katerih eden največjih je pokojni Emil Leon. « Skromen šopek položimo na grobnico. Ganjena se zahvaljuje gospa Franja:

»Hvala! V vaših rokah je odgoja naše mladine. Če jo boste tako odgojili kakor naši umrli in mnogi dobri, še živeti, potem bo za našo lepo domovino dobro.« Neizogibni knipsar Palj nas je že zapredel v brezgibje in ujel na ploščo. Pravzaprav bi se moral imenovati Pajk. Brez njega bi ne imeli svoje zgodovine. Sicer smo pa imeli s seboj tudi številno »knipsarsko artiljerijo. Na stopnjišču Visokega se poslavljamo. Gospa Franja vihti v slovo ogromno, žal prepozno dospelo pismo sekcije.

V domačiji Janeza in Jurija Šubica v Poljanih si ogledamo cerkev. Blegaš nam mežika iz daljave domačini nas radovedno ogledujejo. V želodch zvonji polдне, ko ustavimo »Pod klancem« pri Šorliju v Gorenji vasi. Pričaka nas tovarišica Pipanova. Pri kosilu si streže vsak sam kakorkoli, ni da bi pričakal, lakota je prehuda. In žeja tudi. Nekateri se gredo hladit v bistro Poljansko, drugi hitimo za pol ure v okolico. Ogledamo si šolo na Trati. Tovariš Rebolj in njegova žena nam ne moreta dosti hitro razkazati vsega, ker na cesti že hupa. Solnce krmari v svoj popoldanski sektor.

Po strmih serpentinah brzimo vedno više nad globoko strugo. Mimo ogromnega sode za »zelje« nad elektrarno tamle spodaj, pa se nam odpre diven pogled na Ziri. Sprejmejo nas žirovski tovariši Hribnik, Justin in Miklavčičeva. Naša pot gre na mejo do naše stražnice. Tu naši vojaki in finančni stražniki, tam laški karabinjeri in finančni stražnik, vmes ob vsaki strani ceste poldrug meter visok betonast mejnik z vdobljenimi črkami SHS na naši in z l na oni strani. To naj bo meja! Zeleno-belo-rdeča zastava leno visi nad zelenilom zemlje. Gremo in molčimo. Pohitimo še v cerkev. Organist in komponist Jobst mojstrsko preludira na poslednjem delu pokojnega Milavca. Tiho gre angelska melodija skozi srca. Tod ob meji čutiš še drugače.

Tik ob meji drvimo proti Rovtam. Kmalu se posveti v ravnici Logatec. Mimo sokolskega doma, kjer je že prvo slovo od tovarišic, se spuščamo po krivuljah v šentflorjansko dolino. Kdor zna sanjariti, naj sede na obcestni kamen. Cankarjev duh je povsod Močilnik, Trojica in vsa ta bela Vrhnika. To so zvoki, ki jih ne znaš izraziti z besedo. Saj za to niti ne gre. To je pač tako Položimo šop rdečega cvetja pred noge našemu kladivarju. Narodna dolžnost? Govor. Ne moreš mimo kar tako, moraš biti tak. To ni več dolžnost.

Duše so polne in utrujene lepote. Vsak si bo uredil te stvari doma, da se bodo svetile. Gremo k »Lovcu«. Družba je zadovoljna in razigrana. Zaspanci in oni, ki hite na vlak ubeže s prvim busom. V imenu »Vrščanov« nas pozdravi tovariš Vuk s toplim in ognjevitim pozdravom v pravem kraškem zanosu. Prehitro je minil lepi čas. Človek mora vedno naprej. Kujemo načrte, kam prihodnjič in že smo v Ljubljani. Pred Evropo je razhod. Poslovilni govori v raznih lokalih, kamor so se poizgubile male »klapice«.

Ekskurzijski odsek, o katerem so nekateri dvomili in vpraševali, čemu ga je treba, nam je dokazal z nedeljskim izletom upravičenost svojega obstoja. Marsikateri od izletnikov je videl lep košek naše obmejne zemlje, ki bi je najbrž nikoli ne bil brez našega odseka, vsaj ne pod tako ugodnimi pogoji in v tako prijetni družbi. Nadejamo se, da bo EO započeto delo nadaljeval z vso žilavostjo in priznano podjetnostjo in privabil v svoj krog mnogo tovarišic in tovarišev ter jim pogostokrat nudil priliko spoznavati lepoto naše ožje, pa tudi širše domovine. Zelim vodstvo odseka OE še mnogo takih posrečenih izletov, kakor je bil — nedeljski — krstni izlet.